

Väitöskirja pankkipaniikeista ja talletusvakuutuksista

MATTI SUOMINEN

Assistant Professor of Finance

INSEAD

Väitöskirja on teoreettinen, ja liittyy mikroteorian ja rahoituksen kirjallisuuteen. Työ koostuu kuudesta luvusta, jotka käsittelevät pankkien talletuspakoa, talletusvakuutusta sekä pankkien riskinoton kannustinvaikutuksia. Työ on loogisesti ja tarkoituksenmukaisesti järjestetty joskin kirjalliseen esitykseen olisi voinut kiinnittää vielä enemmän huomiota.

Ensimmäinen luku on katsaus kirjallisuuteen ja pankkien erityispiirteisiin ja toimii hyvin johdantona muille väitöskirjan luvuille sekä osoittaa hyvää perehtyneisyyttä alaan. Toinen luku käsittelee pankkien kannustimia ottaa talletusvakuutusta. Malli olettaa kahdentyyppisiä pankkeja: vähäriskisiä pankkeja sekä riskipankkeja. Keskeiset tulokset ovat, että mikäli tallettajat havaitsevat pankin riskipitoisuuden, mutta vakuutuksenmyöntäjä ei (mikä on melko vahva oletus) niin riskipitoinen pankki hankkii täyden vakuutuksen siinä missä vähäriskinen pankki jättää osan talletuksista vakuuttamatta. Tulos on samankaltainen kuin vakuutus kirjallisuudessa saadut. Mallin kontribuutio on kuitenkin kehikon soveltaminen pankkikirjallisuuteen – missä vakuutuksen edunsaaja ei olekaan vakuutuksen

hakija, eli pankki, vaan tallettajat. Toinen kontribuutio on huomio, että talletuskorkoja säätelemällä saatetaan lisätä pankkien halukkuutta ottaa vakuutusta ja siten pystytään parantamaan tasapainoa.

Kolmas luku käsittelee pankkien kilpailun vaikutusta pankkien kannustimiin ottaa riskejä. *Niinimäki* osoittaa että kilpailu talletusmarkkinoilla johtaa suurimpaan riskinottoon. Mielestäni luvun mielenkiintoisuutta saattaisi lisätä yhtenäinen kehikko epätäydellisestä kilpailusta, jonka ääritapauksina monopoli ja kilpailutasapaino olisivat. Varsinkin lainamarkkinakilpailun toisenlainen mallintaminen saattaisi entisestään selkeyttää kilpailun vaikutuksia riskinottoon. Aihe sinänsä on varsin mielenkiintoinen ja vaikka kilpailun vaikutuksia riskinottoon on tutkittu, niin ei tietääkseni malleissa joissa on eriasteista kilpailua sekä talletus- että lainamarkkinoilla. Luvun tulokset ovat siten uusia.

Neljäs ja viides luku käsittelevät aikatalletusten merkitystä talletuspaon välttämiseksi. *Niinimäki* olettaa, että on olemassa kahden (tai useamman) tyyppisiä tallettajia, jotka eroavat riskinsietokykynsä suhteen. Optimaalisessa jär-

jestelyssä pankki tarjoaa kahdentyyppisiä talletuksia: likvidejä talletuksia ja vähälikvidimpiä talletuksia, jotka voidaan tulkita aikatalletuksiksi. Talletuksille tarjottavat ehdot ovat sellaiset, että riskiä paremmin sietävät tallettajat vakuuttavat riskiä kaihtavia tallettajia aikaisten kulusshokkien varalta. Merkittävä tulos on se, että aikatalletukset voivat estää talletuspakoja varsinkin jos ne ovat toissijaisia (subordinated).

Viidennessä luvussa Niinimäki tarkastelee tallettajien hyvinvointia ja pankkien mahdollisuutta vakuuttaa erityyppisten tallettajien shokkeja sekä aikatalletusten merkitystä talletuspaon estämisessä. Vaikka aikatalletusten merkitys talletuspaon vähentämisessä on melko selkeä ja odotettu tulos, sitä ei ole kirjallisuudessa tietääkseni tässä laajuudessa aiemmin käsitelty. Eri asia on, onko aikatalletuksilla käytännössä merkittävä rooli talletuspakojen estämisessä (lisäkeskustelu aiheesta sekä mahdollinen empiirinen evidenssi saattaisi olla paikallaan).

Kuudes luku on mielestäni työn parasta antia. Siinä esitetään ajatus, että pankkien epälikvidit lainat voivat itse asiassa olla hyvä asia siinä mielessä, että pankki ei kykene ottamaan suuria riskejä nopeasti ilman että tallettajat huomaavat (tai että pankki joutuu kattamaan tappioita osaketuotoillaan). Mallissa uusi pankki joutuu ensin pitämään paljon omaa pääomaa, jotta tallettajat voivat luottaa pankin ottavan vain vähän riskiä. Kun lainaportfolio on paikoillaan voidaan oman pääoman määrää laskea. Tällä tuloksella, niin sanotulla »diversifioinnilla yli ajan» on kansainvälistäkin mielenkiintoa.

Yhteenvetona totean, että Niinimäen työ sisältää useita alkuperäisiä ajatuksia ja osoittaa hyvää menetelmien hallintaa. Pienen hienosäädön jälkeen monet väitöskirjan luvut todennäköisesti nähdään alan kansainvälisissä lehdissä.